

Γιά ν' αγαπηθεί
ή όπερα

Τέλειωσε η σειρά παραστάσεων που έδωσε η Εθνική Λυρική Σκηνή στην Θεσσαλονίκη, με τον «Ριγκολέτο» του Βέρντι και η εντύπωση που δημιουργήθηκε είναι πως επρόκειτο για μία άξιοπρεπή εμφάνιση, πού, όμως, ήταν καλύτερη από τις παραστάσεις της Όπερας Θεσσαλονίκης που είδαμε τα χρόνια 1977-1981. Τότε και οι έρμηνευτές ήταν καλύτεροι και οι σκηνοθεσίες πιο δημιουργικές. Οπότε, καλή ήταν η αναζωογόνηση της σχέσης του κοινού της Θεσσαλονίκης με το μελόδραμα και σίγουρα η συνέχεια μπορεί (άλλα και πρέπει) να είναι καλύτερη.

Με την ευκαιρία θά θέλαμε να διατυπώσουμε κάποιες σκέψεις, σχετικά με την ανάγκη να γίνει πιο αγαπητή στο κοινό η όπερα. Και πιο πολύ θά θέλαμε να υπογραμμίσουμε πόσο χάνει η όπερα (από την άποψη της προσέγγισης του κοινού) όταν τραγουδιέται σε ξένη γλώσσα. Φυσικά, είναι ένα φαινόμενο που δεν παρατηρείται μόνο στην Ελλάδα, ιδιαίτερα όταν υπάρχουν ξένοι σολιστ στην δασυομή. Αλλά, για να προσελκύσει ένα κοινό που δεν είναι και τόσο εξαικείμμενο με το μελόδραμα, η απόδοση στην ελληνική γλώσσα θά είχε θαρύνοια σημασία. Και, βέβαια, δεν βοηθάει σε τίποτε οι σολιστ να τραγουδούν Ιταλικά και η χωρεία ελληνικά. Μόνο σύγχυση προκαλείται.

Μιά προσφορά πολύ σημαντική

Είδα ένα θιάσιο που έβγαλε ο Περικλής Σφυρίδης για τις εκθέσεις της μικρής γκαλερί της «Διαγωνίου». Είδα κι έναν πρόσφατο κατάλογο έκθεσης. Δέκα χρόνια δουλειάς και πόνω από 200 εκθέσεις, με γνωστούς αλλά και νέους ζωγράφους. Πλούσια προσφορά. Την θαπθεί όραγε κανείς αυτήν την προσπάθεια; Πού είναι το υπουργείο Νέας Γενιάς, ο δήμος, το ΥΠΠΕ; Και κατά πόσο βοηθούν τις άλλες γκαλερί, τον «Κοχλία», που έχει οργανώσει πολλές επιθετικές σπουδαζουσες νεολαίες, τον «Εξώστη» που έχει τάξει για σκοπό του τη παρουσίαση νέων καλλιτεχνών, τον «Πανσέληνον» με την τόση του προσφορά. Ξαναγράφουμε αρκετές φορές για τις γκαλερί, για το τι προσφέρουν, για την προβληματική τους (από οικονομική άποψη) λειτουργία. Στην Θεσσαλονίκη, οι πινακοθήκες, το μέγιστο που κάνουν είναι να μπουκαίνουν ή πινακοθήκες, το έργο της εικαστικής ενημέρωσης του κοινού το επιτελούν οι ιδιωτικές γκαλερί. Δεν πρέπει κάποιος να τις συμπαράσχει; Αρκείτα πιά με τους ερασιτέχνες και τους ερασιτεχνισμούς.

Για πού βαδίζουν

Συνεχίζονται από παντού τὰ πυρά Τι θὰ σήμαινε αν έκλειναν για έξι μήνες τὰ «κρατικά»

Οί εϋθύνες τών εργαζομένων
και τὰ λάθη τών κρατούντων

Επισημαίνεται πιά όλο και πιο πολύ και από διάφορες μεριές η κατακόρυφη πτώση των ελληνικών κρατικών σκηνών, τόσο από άποψη λειτουργικότητας, όσο και από άποψη απόδοσης. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός, ότι στο πιο πρόσφατο τεύχος του «Οικονομικού ταχυδρόμου», ο διευθυντής του αμερικανικού διυ οδολη- ρες σελίνας στο θέμα αυτό, ρωτώντας στον τίτλο «Από το υπουργείο πολιτισμού θά έλθει τελικά η λύση του προβλήματος».

Το κείμενο αυτό, έκει που είναι δημοσιευμένο, δείχνει ξεκάθαρα ότι οι κρατικές μας σκηνές και η πανδο- μολογούμενη πτώση τους, δεν απασ- χολούν μόνο έναν κλειστό κύκλο - το θεατρικό - αλλά εύρτερα στρώ- ματα της κοινωνίας μας. Και είναι φυσικό, αφού η λειτουργία κρατικών οργανισμών - χωρίς επιτυχία - ση- μαίνει ζημία όλων μας, άχρηστες δαπάνες ή σπατάλη, χωρίς μάστιγα, κανένα αντίκρισμα. Ο κ. Μαρίνος (αυτός είναι ο όρθογραφός) ξεκι- νάει από τις πρόσφατες αναγγελίες που έγιναν από την υπουργό πολιτι- σμού κ. Μερκούρη, για κάποια σχέ- δια αναμόρφωσης των νοσοκομείων κρατικών μας θεάτρων. Και οι μύ- θροι του είναι, αν όχι πρωτοφανείς, τουλάχιστον εξοντωτικοί. Γράφει για το κλίμα δουλειάς στο θέατρο:

Στους υποτιθέμενους ναούς της τέχνης εγκαταστάθηκε θόρυ- ρος και διαβρωτική ή νοστρο- πία του δημοσίου υπαλλήλου, που σε άνιερ αύξευη με ένα στείρο από πνευματικότητα και ανασίσημο συνδικαλισμό, μετέ- τρεψαν θεσμοί τους ιεροφάν- τες σε έμψυχους ψιλών και υφασμάτων επί μέτρω. Δεν εν- διαφέρει πιά αν ο ήσος της με- λετά θα άρασιώνη το ρόλο που έκφραζε το συγγραφέα ή το συνθέτη και αν συνέλαβε τη δι- δοικαλία του σκηνοθέτη ή του διευθυντή όρχηστρας. Κάποιος συνδικαλιστής σε κάποια γωνιά, κρατά ένα χρονόμετρο και πε- ριορίζει και τον άριθμό των δοκι- μών και το χρόνο που θά διαρκέ- σουν. Μάλης συμπληρωθεί και τὰ τελευταία λεπτά διακόπτεϊ ίσως υιή μείση των αναγγελιώντα ήθροια. «Η πληρώνες υπερω- ρία, κ. διευθυντή, η διακόπτεϊ». Η άκόμα χειρότερα «δεν δου- λειύμε υπερωρίες». Γι' αυτούς τους επί μέτρω «καλλιτέχνες» οι ίδιες πράδες και ο ίδιος χρόνος άρκεϊ και για να «βαλίσκω»

από κάποιες πολιτικές δυνάμεις ή άφηνεται να έπεκταθεί επικίνδυνα (ο κίνδυνος σήμανε πιά) από κάποιες άλλες παλιτικές δυνάμεις που δεν θέλουν να φανούν δυσαρεστές ή πού φοβούνται τὰ πολιτικό κόστος της αύστηρης άντιμετώπισης των πραγμάτων. Βέβαια, ο κ. Μαρίνος γράφει παρακάτω:

«Το μπαλκόνι» του Ζενέ στο ΚΘΒΕ. Πολλά έξοδα - όχι επιτυχία. Και το σφάλμα δεν ήταν των ήθοποιών.

Είχαν προηγουμένως επιτύχει, με τη συνεργία δικαστών επίσης πρόθυμων για κάθε ισοπέδωση και κοκίς έννοσημένη προστα- σία των εργαζομένων να έσο- σφαλισούν επίδομα νυχτερινής εργασίας, λέε και επρόκειτο να παίξουν ποτέ το πρωί θέατρο ή όπερα ή να δώσουν συναυλία. Όπως επίσης να παίρνουν τους ίδιους περίπου μισθούς και οι μεγάλοι ήθοποιοί και τραγουδι- στές και οι κομπάρσοι. Άκόμα να άπολείουν τη χρησιμοποίηση ήθοποιών, που είναι άναγκαίο για συγκεκρίμενο ρόλο αν δεν άνήκουν στην κλειστή δημο- κρατική κλίμα, τότε να «βαλίσκω»

αυτών των θεάτρων τελεί σε άργα.

Τίποτε δεν είναι ψευδές από τὰ παραπάνω. Και το πιο δυσαρεστο, είναι ότι δεν υπάρχει κορεσμός ο' αυτή τη σειρά των απαιτήσεων για λιγότερη δουλειά και περισσότερα λεφτά, που συνεπόμενα, φυσικά, καταβάθριση της παραγωγικότη-

της ανθρώπινος, θά προκαλέσει αντίδρασεις. Και ίσως ένα λεπτό σημείο της όλης ιστορίας είναι νò θρεβούν άκριώς οι τρόποι πού και το πρόβλημα θά λυθεί και οι εργαζό- μενοι στις κρατικές σκηνές δεν θά βιγούν.

Κι όταν λέμε δεν θά βιγούν, έν- νοούμε ότι θά πρέπει να τους έξα-

μικούς ύπουργούς του να επιτύ- χει ή κ. Μερκούρη στον τομέα αυτόν, πράγμα πού δεν είναι και ιδιαίτερα δύσκολο. Γιατί στο τέ- λος - τέλος ή αν δεν λειτουργή- σαν για κάποιο διάστημα τὰ κρατικά θέατρα (έφόσον οι εργα- ζόμενοι ο' αυτά δεν βελήσουν να συνεργασθούν, αλλά τò ρί- ζουν στις γνωστές άπεργίες και στα μπουϊκότς με τις τριώρες στάσεις και τὰ διάφορα άλλα γνωστά τετρίπια) δεν είναι κοινω- νικά και τόσο επάιδιο, όπως λ.χ. αν άπεργάσαν οι γιατροί ή το προσωπικό της ΔΕΗ ή της ΕΥΔΑΠ. Όπως πολύ σωστά έχει υποστηρίξει ο σπουδαίος θεα- τράνθρωπος Κώστας Γεωργίου- σόπουλος για τὰ Εθνικά θέατρα, η όπως είχα κι εγώ κάποτε απο- τολμήσει να ίστηνθω κάτι ανά- λογα σε κάποιο άλλο Κρατικό θέατρο, όπου βρέθηκα να είμαι διοικητικός σύμβουλος για ένα εγγύρη, προύποθεση για μία εξυγίανση και αναδιοργάνωση εκ βάθρων στά κρατικά θέατρα είναι να κλείσουν προηγουμέ- νως.

Η άπειλή πού διαγράφεται είναι σαφής: άπειλή για τους εργαζόμε- νους, έφόσον συνεχίσουν νò ένεργουν με τον τρόπο πού δίνει λαή στις έπικρίσεις. Και, να σημειω- θεί, δεν είναι ή πρώτη φορά πού γίνονται τέτοιες εισηγήσεις. Κι άκό- μη, δεν στερούνται από γερά έρι- σματα οι εισηγήσεις αυτές. Επαμέ- νως, θά πρέπει να σκεφτούν όλοι καλά, τι πρέπει να κάνουν, πριν να είναι άργα.

Υπάρχει και «άλλα»

Σίγουρα, υπάρχει και άλλα. Γιατί με τὰ φορτώσαμε την κακοδο- μού των θεάτρων μόνο στις συνδι- καλιστικές διεκδικήσεις ή στις έπι- τυχιές των εργαζομένων, διαπρό- τουμε (μύλλον, διαπράττουμε) μεγά- λο σφάλμα. Και είναι πολύ άδύνα- το, δεν φταίει κανείς εργαζόμενος αν τò ρεπερτόριο ενός κρατικού θεά- τρου δεν είναι καλό. Δεν φταίει κανείς εργαζόμενος αν το Κρατικό θέατρο αν έπιλέγονται σκηνοθέ- τες μέτριοι ή άνικανοι. Δεν φταίει κανείς εργαζόμενος αν γίνονται πολυδύναμα σκηνηκά πού μερικές φο- ρές, μάστιγα, καταργούνται την τε- λευταία στιγμή. Δεν φταίει κανένας εργαζόμενος αν ή διοίκηση ή ή διευ- θυνση του θεάτρου άποιστεύονται από άντικαννας ή άβουλους, άκόμη και άπέναντι των εργαζομένων.

Οι εργαζόμενοι και οι διεκδικήσεις τους, ο έκθεστικός πολλές φορές τρόπος με τον όποιον ένεργούν, είναι ή μια πλευρά της κακοδομο-

Οι ηθοποιοί Νίκα και Κώστα, από την παράσταση 'Παράλαξις'.

Ο κόσμος τών εικαστικών Εκθέσεις έργων ερασιτεχνισμού

Απαιτείται «έπαρκές επίπεδο»
και για τους μη επαγγελματίες

Στον τομέα των εκθέσεων, τον καιρό αυτό επικρατεί ή φωτογραφία με τò γνωστό πλήθος των έκδηλώσεων της «Πα- ράλαξης», πού σαν προσπάθεια μάς άπασόλησε ήδη έκτεταμέ- να. Στον χώρο της ζωγραφικής των μη ερασιμαστών τεχνών έχομε μερικές ένδιαφέρουσες παρουσίες.

Ετσι, στην γκαλερί «Κ. 7», έκθέτει μία σειρά από έργα της ή Άννα Μπένη, που οεν είναι αυτοόιακτη αλλά δεν έχει πάει και σε σχολή καλών τεχνών. Οι πίνακές της έχουν μία κάποια ποικιλία θεμάτων, αλλά έκκενα πού επικρατούν, είναι τὰ λουλούδια, τὰ δέντρα, ή φύση γενικότερα. Με καθαρότητα, αλλά και έντονα χρώματα, τις πιο πολλές φορές, παρουσιάζει τὰ άνθη και τόν περιβάλλοντα κόσμο, σχεδόν εξηρασιμαστικό. Τò κίτρινο, τò κόκκινο, τò πράσινο, κυριαρχούν σχεδόν άμην. Σε μια αλλη σειρά πινάκων, έλπετε κανείς πορτραίτα ή ανθρώπινες φιγούρες, πάλι με τόνους φαρμακικές και εξηρασιμαστικές. Θάλεγε κανείς πώς ή ζωγραφική της Άννας Μπένη διαθέτει την άγνότητα της παιδικής τέχνης.

«Μαίρη άρντ», είναι ίσως ή πρώτη φορά πού θάλεπε τò κοινό της Θεσσαλονίκης, στην γκαλερί «Κοχλία». Σε έναν πολυάριθμο άριθμό έκθεμά- των, πού στάθηκαν σε διαγινωμιό άθηνάϊκού περιόδικου από άτομα 15-65 έτών, από επαγγελματίες και ερασιτέχνες, άπιστώμενε κανείς ποικιλία ιδεών, τεχνοτροπιών και θεμάτων. Χρησιμοποιώντας διάφορες τεχνικές (σκίτσος, σχέδιο, κολλάζ κ.ό.κ.), οι φιλοτέχνησαντες τους φακέλους, σκίζουν πολλές φορές παντοία, χιούμορ, εύρηματικότητα και ικανότητα έκδοσης απόδο- σης της ιδέας τους. Βέβαια, όλοι οι φακέλοι - έργα δεν είναι της ίδιας ποιότητας: μερικοί δείχνουν επαγγελματική πείρα και γνώση, ενώ άλλοι δεν ξεφεύγουν από τόν ερασιτεχνισμό. Ετσι ή γενική έκταση τών έκθεσεων είναι

